

RookVrij

Nieuwsbrief van RookVrij v.z.w.
Nr. 8 - 20 augustus 2004
v.u. Raf De Ryck PB 450 1180 Brussel

Beste leden,

In 2006 zal de werkplek, behalve in de horeca, rookvrij zijn. RookVrij wil hierop niet wachten. Ook onder de huidige wetgeving is de gezondheid van alle werknemers reeds wettelijk beschermd. RookVrij heeft daarom een initiatief voor gratis rechtsbijstand opgestart. Deze geldt voor iedereen in alle sectoren, dus ook de horeca.

De regering heeft zich ondertussen geëngageerd om de Kaderovereenkomst van de Wereldgezondheidsorganisatie voor Tabakscontrole te ratificeren en om te zetten in wetgeving. Op termijn zal ook de horeca zowel voor de werknemers als de bezoekers rookvrij moeten worden.

Niets komt echter vanzelf. Zelfs verdragen die de regering ratificeert worden niet zomaar omgezet in wetteksten. Binnen een aantal partijen zijn er reeds schuchtere initiatieven. RookVrij zal de politici blijven aanspreken tot alle publieke plaatsen rookvrij zijn.

Raf De Ryck

Een rookvrije werkplek & gratis rechtsbijstand

Een rookvrije werkplek lijkt de evidentie zelve. Iedere werknemer verwacht respect voor zijn gezondheid en voor bedrijven zijn er alleen maar economische voordelen. Een groot aantal bedrijven zijn reeds rookvrij maar heel wat werknemers in andere bedrijven zitten nog steeds acht uur per dag in de rook en met alle gevolgen vandien zowel voor motivatie, comfort en gezondheid. Voor astma- of mucoviscidosepatiënten is dit soms een hel.

Begin dit jaar kondigde de staatssecretaris voor Welzijn op het Werk een Koninklijk Besluit aan waardoor vanaf 2006 in bijna alle sectoren de werkplek verplicht rookvrij wordt. Het KB zit ondertussen reeds bij de Raad van State. Na de verschuivingen in de regering is het daarna aan minister van Werk Freya Van den Bossche om het KB te ondertekenen.

Het nieuwe KB geldt voor bijna alle sectoren: de horecasector met zijn meer dan 100.000 werknemers blijft in dit voorstel uitgesloten. Onder het horecapersoneel zijn heel wat laaggeschoolden die weinig andere mogelijkheid hebben dan in de buurt een aantal uren te gaan opdienen om de maand rond te krijgen. Ook zij hebben recht op gezond werk zoals iedereen.

Het bestaande KB van 1993 dat specifiek gaat over roken op het werk legt de nadruk op hoffelijkheid, maar verplicht tegelijk ook de werkgever om de hinder door omgevingstabaksrook uit te schakelen. In de praktijk komt dit echter meestal neer op "ik

rook en jij zeurt niet". Er is dus een nieuw KB nodig dat duidelijk omschrijft dat alle ruimtes, waar iemand voor zijn werk terecht moet, rookvrij dienen te zijn. Een nieuw KB moet ook voor meer rechtszekerheid zorgen.

De aankondiging van de verplichting voor rookvrije werkrumtes in 2006 betekent niet dat ondertussen de gezondheid van de werknemers in gevaar mag worden gebracht. De zaken tot 2006 op hun beloop laten, gaat voorbij aan de verplichting van de werkgever zoals ze beschreven staan in verschillende wetten en KB's over de gezondheid op de werkplek:

- De werkgever moet de hinder door omgevingstabaksrook uitschakelen. (KB van 1993)
- De werkgever moet de veiligheid en de gezondheid van de werknemers waarborgen. (wet van 1978)
- Het arbeidsklimaat mag niet verstoord worden door onaangename geuren. (art 55 van het ARAB)
- De aanwezigheid van kankerverwekkende stoffen op het werk is gereguleerd. (KB van 2002)
- De aantasting van de fysieke integriteit valt onder de beschrijving van pesten op het werk. (wet van 2002)

Op 25 mei werd het aanbod van RookVrij voor gratis rechtsbijstand aangekondigd op een gezamenlijke persconferentie met prof. Blanpain die er zijn boek "Roken en de onderneming" voorstelde. De persconferentie kreeg ruime aandacht in De Morgen, De Standaard, Het Laatste Nieuws, Het Belang van Limburg, La Libre Belgique en La Dernière Heure Dimanche.

Voor alle duidelijkheid eerst even dit: de acties van prof. Blanpain en van RookVrij staan los van elkaar. De Unie voor Zelfstandig Ondernemen (Unizo) schreef: "Prof. Blanpain wil via de vzw RookVrij..." en het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO): "de vzw RookVrij lanceerde bij monde van Roger Blanpain...". In de voorbereiding van de rechtsbijstand werd overleg gepleegd, met advocaten, met andere verenigingen die actief zijn op het gebied van tabakspreventie en met prof. Blanpain als specialist arbeidsrecht. De publicatie van het boek van prof. Blanpain was gewoon de ideale gelegenheid om in een gezamenlijke persconferentie het boek en de rechtsbijstand onder de aandacht te brengen.

De werkgeversorganisaties (Unizo) en (VBO) reageerden geërgerd op het initiatief van RookVrij. Liever dan aan hun leden de economische voordelen van een rookvrije werkplek aan te prijzen, werd op het initiatief voor rechtsbijstand geschoten. In hun reacties laten de werkgevers(organisaties)

het uitschijnen alsof er tot 2006 geen vuiltje aan de lucht is. De werkgeversorganisaties en hun juristen weten nochtans maar al te goed welke problemen er zijn en welke verplichtingen de arbeidswetgeving de werkgever oplegt voor het welzijn en de gezondheid.

Unizo en VBO uitten hun bezorgdheid dat iedereen nu zomaar naar de rechtbank zou stappen. Niemand begint echter een gerechtelijke procedure voor zijn plezier. Als men op de werkvloer geconfronteerd wordt met tabaksrook is de gepaste reactie het aanspreken van de hiërarchie, de arbeidsgeneesheer, preventieadviseur, werkgever... Meestal vangt men bot en bovendien wordt men dan ook nog eens in de steek gelaten door de vakbonden die het welzijn en de gezondheid op het werk zouden moeten verdedigen. Dat was het parcours van de Brusselse politieagent en ook van de persoon wiens dossier reeds in behandeling is in het kader van de rechtsbijstand. Op een permanente schending van rechten is in een rechtsstaat maar één juiste reactie en dat is naar de rechtbank stappen.

De slimme bedrijven

Een aantal bedrijven heeft reeds de juiste stap gezet en ervoor gezorgd dat hun personeel een rookvrije werkplek heeft. Deze bedrijven weten waarom. Het rookvrij maken van de werkruimte levert alleen maar voordelen op zowel op economisch vlak voor het bedrijf als voor de bedrijfscultuur en de werknemers. Er is minders stress, geen demotivatie door irritatie van ademhalingswegen of door stinkende kleren, meer comfort, minder absentieïsme door passief roken en door actief roken, minder onderhoudskosten.

Gratis rechtsbijstand

RookVrij wil als belangenvereniging niet blijven wachten tot 2006. Rechten zijn rechten. Elke werknemer uit gelijk welke sector, met inbegrip van de horeca, kan een beroep doen op deze gratis rechtsbijstand om:

- een rookvrije werkplek af te dwingen
- een schadevergoeding te eisen voor schade die veroorzaakt is door tabaksrook zowel fysieke als morele schade komt hiervoor in aanmerking (medische kosten, ziekte, ontslag of dreiging, pesten...)

Memorandum voor de Vlaamse regering

RookVrij bezorgde aan de onderhandelaars een memorandum om hen te herinneren aan de volgende punten:

• Uitvoering van de Kaderovereenkomst tegen Tabaksgebruik van de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO)

Nadat de Vlaamse regering vorig jaar haar instemming betuigde, ondertekende de federale regering deze Overeenkomst (zie ook Nieuwsbrief nr 7). Door de Overeenkomst, die eerlang kracht van wet zal krijgen, moeten alle beleidsniveaus beschermingsmaatregelen nemen tegen tabaksrook. De wetgeving over roken in België is strikt genomen federale materie, maar de Vlaamse regering moet hier maximaal en creatief haar bevoegdheden gebruiken.

• De schoolcampussen moeten rookvrij worden.

Na een resolutie in het Vlaams parlement in 2001 wou de minister van Onderwijs geen rookvrije scholen opleggen wegens wat ze de autonomie van de scholen noemde. Door het goedkeuren van de Overeenkomst vervalt deze argumentatie en moet de regering haar engagement waarmaken. Alle schoolse en nevenschoolse activiteiten moeten rookvrij

verlopen. Kinderen met astma en allergieën moeten gelijke kansen krijgen in het onderwijs.

• Al het personeel in het onderwijs moet recht hebben op een rookvrije werkplek

In het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap wordt gradueel een rookverbod ingevoerd vanaf 31 mei. Eind 2004 moet het hele ministerie rookvrij zijn. Als werkgever van het onderwijs moet de Vlaamse regering deze lijn doortrekken.

• Het vervoer van De Lijn moet rookvrij verlopen

Bussen en trams moeten rookvrij zijn sinds 1978. De praktijk is soms anders. In tegenstelling tot de treinen komen overtredingen niet van passagiers maar van bestuurders. De controle hierop is federaal maar via sanctionerende bepalingen in de beheersovereenkomst met De Lijn moet de Vlaamse regering ervoor zorgen dat dit wordt toegepast.

• Sport en sociaal-culturele activiteiten moeten rookvrij toegankelijk zijn

In verschillende partijprogramma's wordt verwezen naar cultuurparticipatie. Culturele centra en theaterzalen moeten rookvrij toegankelijk zijn. Het onthaal in sportcentra moet rookvrij verlopen. Drempels voor toegankelijkheid en voor deelname aan het sociaal-culturele leven moeten worden afgebouwd. Via subsidiecriteria en beheersovereenkomsten moet de Vlaamse overheid zorgen dat alle sport en cultuur met inbegrip van kantines en foyers rookvrij zijn. Integratie van personen met een handicap is ruimer dan toegankelijkheid voor rolstoelpatiënten. Het gaat ook over een correcte luchtkwaliteit zodat ook personen met ademhalingsproblemen zonder belemmeringen toegang hebben.

• Informatie over tabaksrookvervuiling

De Vlaamse overheid moet een actief informatiebeleid voeren naar alle geledingen van de samenleving over de fysieke en sociale gevolgen van tabaksrookvervuiling. Informatie voor de lagere overheden moet hen aansporen om sport- en culturele instellingen die onder hun bevoegdheid vallen rookvrij toegankelijk te maken.

Vlaams regeerakkoord

In het regeerakkoord is over deze punten niets concreets terug te vinden. Het akkoord houdt het bij algemene intenties: *"We verzamelen systematisch gegevens over gezondheidsrisico's (roken, ...). We zetten deze om in concrete gezondheidsdoelstellingen en trekken daaruit conclusies voor het preventie- en gezondheidsbeleid."* Een verwijzing naar de Kaderovereenkomst binnen het hoofdstuk "Internationale samenwerking" ontbreekt eveneens.

RookVrij verwacht dat de ministers in hun beleidsbrieven concrete maatregelen zullen aankondigen.

De politieke rookvrij barometer

De tijd is rijp om ook in België over te gaan tot Ierse en Noorse maatregelen. De meeste partijen aarzelen nog om concrete maatregelen in hun partijprogramma op te nemen maar in elke partij zijn er wel initiatieven en voorstellen tegen passief roken.

Een kort overzicht uit de Vlaamse en federale voorstellen:

De **CD&V** heeft een heel duidelijk standpunt ingenomen. Op voorstel van de CD&V-jongeren kwam "We gaan voor volledig rookvrije horecazaken" in het partijprogramma.

Sp.a-er Kathleen van Brempt kondigde als staatssecretaris voor welzijn op het werk begin dit jaar het KB voor de rookvrije

werkplek aan. Als minister in de Vlaamse regering zal ze er zeker bij haar collega en partijgenoot Frank Vandenbroucke op aandringen om het onderwijzend personeel een rookvrije werkplek te bezorgen.

Kamerlid Bex van **Spirit** diende een wetsontwerp in voor volledig rookvrije restaurants en voor het financieel aanmoedigen van rookvrije cafés.

Geert Bourgeois ex-voorzitter van de **N-VA** diende vorig jaar als kamerlid een wetsontwerp in voor een rookvrije werkplek (met uitzondering van de horeca).

Fientje Moerman van de **VLD** nam als kamerlid tijdens de vorige federale regering minister van vervoer Durant op de korrel over het roken in de treinen. We rekenen erop dat ze nu als Vlaams minister bij haar collega's een rookvrije toegankelijkheid van alle openbare gelegenheden onder Vlaamse bevoegdheid zal bepleiten.

En Vlaams minister-president Yves Leterme, die is van Wervik en Vlaams minister Kris Peeters, die is van Unizo...

Poezen en roken in de cockpit

Een poes in de cockpit van een SN-toestel was wereldnieuws. Toen de poes zich verschanste achter een aantal panelen waar allerhande elektronische schakelingen lopen besloot de piloot om uit veiligheidsoverwegingen terug te keren naar Zaventem.

British Airways kwam er ooit achter dat een behoorlijk deel van de lijnpiloten, tegen alle regels in, in de cockpit rookten. (bron De Standaard van 10/8)

De neerslag van de stofdeeltjes en teerpartikels uit tabaksrook kan heel wat schade aanrichten aan elektronische apparaten. Hopelijk zijn alle SN-piloten zich bewust van dit veiligheidsprobleem.

Witzli Poetzli

Het Antwerpse café Witzli Poetzli laat na twee maanden opnieuw het roken toe. Klanten die liever op een frisse rookvrije plaats zitten, konden hun rokende vrienden er niet toe overhalen om mee van de gezonde lucht te genieten. In een zee van cafés waar gerookt kan worden is de boycotreflex groter dan vrienden hun plezier te gunnen. De uitbater zelf hoopt dat de ganse horeca zo snel mogelijk rookvrij wordt zodat hij terug in een frisse omgeving zijn pinten kan tappen.

Terug roken in een café: het was groot nieuws. Heel wat kranten en het VTM-journaal besteedden er aandacht aan. Als een zaak die rookvrij gaat nu eens evenveel publiciteit kreeg...

Francorchampswet

Vorig jaar werd de Francorchampswet door het parlement goedgekeurd. Die wet van 26 augustus 2003 zegt: *"Wat betreft de evenementen en activiteiten die op mondiaal niveau worden georganiseerd, treedt artikel 3 in werking op 31 juli 2005"*. Dat artikel 3 van de wet van 10 december 1997 zegt dat het verboden is om tabaksreclame te maken. De Francorchampswet was bedoeld om de tabaksindustrie en Ecclestone ter wille te zijn om gedurende één evenement per jaar tabaksreclame te maken op het Francorchampscircuit. Ondertussen hangt België vol met reclame voor het best verkochte sigarettenmerk.

Een nauwkeuriger tijds- en plaatsomschrijving dan "wat betreft" is nog nooit gevonden. Dit moet een unicum zijn in de internationale rechtsgeschiedenis. De juridische dienst van het

kabinet van Demotte verklaarde dat de letterlijke tekst van de wet niet helemaal duidelijk is: het understatement van het jaar.

Het zou een zootje worden als bedrijven hun eigen wetgeving mogen dicteren die ze dan vervolgens door de volksvertegenwoordiging doen slikken. Francorchamp, Ecclestone en de tabaksindustrie zijn hier alvast in geslaagd. Ook het nietszeggende hoffelijkheidsprincipe kwam in 1993 op gelijkaardige manier in de Belgische wetgeving terecht. Het Belgische parlement heeft zich gewoon laten prostitueren door de tabaksindustrie die nu via 36m2 affiches een reuzengrote middelvinger op steekt naar ons politiek systeem en alle politici. Deze staan erbij en ze kijken ernaar. De champagnekurken knallen bij Philip Morris, wat hebben ze dat apenlandje toch weer eens goed liggen gehad.

Onze volksvertegenwoordigers hebben een wet gestemd waarvan niemand behalve Philippe Morris wist wat erin stond. Alle parlementsleden, in het bijzonder de juristen die ons parlement rijk is, mogen heel trots zijn over het geleverde wetgevende werk.

Vergoeding voor antirookstress ?

Een actief lid schreef een brief die in juni in een aantal kranten werd gepubliceerd:

"Als bewuste niet-roker wil ik in principe elk voorstel tot het verminderen van het aantal rokers toejuichen.

Maar... het initiatief van Minister Arena (PS) om rokende ambtenaren die willen stoppen vijf dagen extra verlof te geven en een serieuze korting op de kostprijs van de rookstopcursussen, lijkt me toch niet helemaal te kloppen. Rokers kosten hun bedrijf sowieso al meer centen, en nu worden ze nog eens in de watten gelegd omwille van hun slechte gewoonte. In dit geval mogen ze dus zeker niet meer spreken over discriminatie...

Ik hoop dat de maatregel doorgaat en dat velen onder hen er vanaf geraken, maar mogen wij dan ook vijf dagen vrijaf vragen en een bijna volledig terugbetaalde "antistresskuur"?

Want de jarenlange strijd tegen de hinder van tabaksrook op het werk (zonder steun van vakbonden, arbeidsgeneesheren of preventiediensten) heeft mij, en wellicht nog vele anderen, ondertussen opgezaagd met een extra dosis stress..."

Johan Hennion

Rookvrij in de thuiszorg

In een Brits vaktijdschrift voor verpleegkundigen (Nursing Standard - www.nursing-standard.co.uk) van 7 juli wordt het probleem van het passief roken in de thuiszorg besproken. In het artikel worden een aantal mogelijkheden besproken om hiermee om te gaan. De wetgeving op rookvrije werkplaatsen of openbare plaatsen is hierop immers niet van toepassing. Er wordt gesuggereerd om bij een huisbezoek bij rokers een rookvrije omgeving te vragen. Met rookvrij wordt hier bedoeld dat er niemand gerookt heeft gedurende het voorbijgane uur en dat de kamer geventileerd is geworden. Volgens het artikel moet men ervan uitgaan dat patiënten aan deze vraag willen voldoen. Heel wat patiënten willen immers graag hun bijdrage leveren om het werk van de verpleegkundigen die hen komen verzorgen zo aangenaam mogelijk te maken.

Het probleem doet zich ook voor bij huisbezoeken door sociaal assistenten. Ook sociale werksters die zwanger zijn gaan

dikwijls verder met hun taak in een soms zwaar doorrookte omgeving. Bij lagere inkomens en steuntrekkers wordt nu eenmaal meer gerookt. In deze context hoort men dikwijls de dooddoener dat roken het enige is wat ze nog hebben. De vraag voor een rookvrije werkomgeving bij huisbezoeken mag niet zomaar worden afgedaan als betutteling of inmenging in privé-zaken. Overleg en afspraken om rekening te houden met anderen is een belangrijke factor in zelfrespect. Hierover afspraken maken met hun klanten moet tot de normale procedures kunnen behoren die beide partijen ten goede kan komen.

Astma en kinderen

Bij kinderen met astma die ouders hebben die roken, bestaat er tweemaal zoveel kans dat de symptomen het ganse jaar door duren. Deze bevinding van onderzoekers van de University of Michigan werd voorgesteld op een congres van pediaters. De onderzoekers benadrukten het belang om ouders aan te moedigen om het huis rookvrij te maken, zeker als kinderen reeds astmasymptomen vertonen.

Rookvrij

De Werelddag zonder Tabak op 31 mei is steeds een gelegenheid voor landen en instellingen om hun rookbeleid aan te passen of aan te kondigen

- Alle personeelsleden van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap hebben vanaf 31 mei recht op een rookvrije werkplek. Tegen eind 2004 moet de volledige administratie rookvrij zijn. Er kan wel nog een rookzone/rooklokaal worden voorzien. Andere diensten zoals de kabinetten krijgen nog een jaar uitstel, maar de meeste nieuwe kabinetten sluiten zich hierbij aan.
- In het Universitair Ziekenhuis van de KULeuven mogen vanaf mei het personeel en bezoekers enkel nog roken in speciale rookruimtes. In 2006 zal het ziekenhuis volledig rookvrij zijn.
- Vanaf juni zijn alle gebouwen van de Gentse universiteit rookvrij, restaurant inbegrepen.
- De meeste gebouwen van de Vrije Universiteit Brussel worden rookvrij vanaf 1 januari 2005, de horecaruimtes zijn hiervan uitgezonderd.
- In Noorwegen is de volledig werkplek, horeca inbegrepen, rookvrij vanaf 1 juni.
- Zweden wil net als zijn buur de bars en restaurants rookvrij maken vanaf 1 juni 2005.
- De Thalystreinen, uitgebaat door NMBS, SNCF en NS zijn rookvrij vanaf 13 juni. De uitbater van de Thalystreinen nam die beslissing wegens gezondheidsredenen van het personeel, van de passagiers, maar eveneens omwille van het comfort.
- Nederlandse spoorwegen. Ook in NS-treinen naar buitenlandse bestemmingen mag straks niet meer worden gerookt.

Rij rookvrij

De Bond Moyson Jeugddienst lanceerde de campagne "Rij Rookvrij". "Iedereen die de 'Ik Rij Rookvrij'-sticker op de achterraut kleeft, toont daarmee dat hij of zij bereid is om niet (meer) in de wagen te roken. Een wagen is een zeer kleine ruimte waarin passief roken ernstige gevolgen heeft. Roken achter het stuur vormt ook een gevaar voor andere weggebruikers." Bron: S-magazine mei 2004.

Info: Bond Moyson, Jeugddienst West-Vlaanderen, President Kennedypark 2, 8500 Kortrijk, Tel. 056 23 03 15.

Komkommertijd

Denk ook eens aan uw hond...

Hondenkweekster Sheila Young stopt met roken voor de gezondheid van haar honden. Zelf lijdt ze aan ernstige longontstekingen waardoor ze niet meer aan hondenshows kan deelnemen omdat ze niet snel genoeg meer kan lopen. Na vele vergeefse pogingen besloot ze te stoppen met roken toen ze las dat tabaksrook ook gevaar inhield voor de gezondheid van haar vijf Golden Retrievers. Bron: Salford Advertiser

en aan uw papagaai

Jay Jay de papagaai van een rokend koppel werd zo ziek als een hond en werd door de dierenarts aan beademings-apparatuur gelegd wegens ernstige ademhalingsproblemen. Het koppel merkte op dat minder roken in huis zijn situatie verbeterde. Ze besloten daarom om volledig te stoppen. Hun papagaai is sindsdien weer zo gezond als een vis. Eigenaar Kevin, die rookte sinds zijn tienerjaren, verklaarde: "Ons gerook maakte Jay Jay zo ziek als een hond. Sindsdien gaat de gezondheid van iedereen erop vooruit."

Bron: The Sun, 3 augustus

De Standaard Solidariteitsprijs 2004

RookVrij nam deel, maar viel helaas buiten de prijzen. De inzendingen kan u bekijken op:

www.standaard.be/solidariteitsprijs.

Roken en de onderneming

Het Boek "Roken en de onderneming" "Rechten en plichten van werkgever en werknemer" werd geschreven onder de redactie van prof. R. Blanpain.

De tekst is de weerslag van het gelijknamige colloquium van 10 december 2003. Het boek is een onmisbaar instrument voor bedrijfsjuristen, personeelsverantwoordelijken in overheid en privé, preventie- en gezondheidsadviseurs, werkgeversorganisaties, vakbondsafgevaardigden enz.

Uitgeverij Maklu - ISBN 90 6215 946 X - € 48,40

Klachten

Klachten in verband met overtredingen van het rookverbod in de horeca of op andere openbare plaatsen kan u kwijt bij:

Meldpunt FAVV

WTC III 2de verd.

Simon Bolivarlaan 30, 1000 Brussel

e-mail: meldpunt@favv.be

tel 0800 13 550 (9-17h) - fax 0800 13 455

RookVrij v.z.w.

Vereniging voor een rookvrije leefomgeving

fax 02 275 61 10 tel 02 534 84 18

www.rookvrij.be info@rookvrij.be

Lidgeld € 12 (nieuwsbrief per post) of

€ 6 (nieuwsbrief per e-post)

Rekeningnummer 733-0057758-73

Mits bronvermelding mag alles uit deze nieuwsbrief verveelvoudigd en verspreid worden.